

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 127/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. H., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 31/2010 z 25. októbra 2010 a Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2010 doručená sťažnosť Mgr. M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 31/2010 z 25. októbra 2010 a Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že proti jeho osobe je vykonávané väzobné trestné stíhanie. O jeho vzatí do väzby rozhodol špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010, ktoré bolo opreté o väzobné dôvody v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 31/2010 z 25. októbra 2010 zamietol.

Podľa sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho súdu v spojitosti s rozhodnutím špecializovaného trestného súdu neobsahuje „*žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré jediné môžu zákonne založiť dôvod väzby v súlade so zákonom*“, a súčasne je v rozpore aj s ústavou a dohovorom. Porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ najmä v tom, že najvyšší súd sa vôbec nevysporiadal s dôvodmi uvedenými v jeho sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu, preto toto rozhodnutie považuje za nedôvodné a súčasne vydané v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti podrobne cituje uvedené články ústavy a dohovoru, ako aj ustanovenia Trestného poriadku [najmä § 71 ods. 1 písm. a) až c)], ktorých porušenie namieta a tvrdí, že v jeho prípade neboli splnené základné materiálne podmienky väzby, a pritom cituje z rozhodnutí špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu k „*tzv. útekovej väzbe (§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por... a k preventívnej väzbe § 71 ods. 1 písm. c) Tr. Por.*“.

Domnieva sa tiež, že „*tento súd porušil jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru*“,

pretože v súvislosti s dôvodmi väzby je odôvodnenie rozhodnutia založené nie na reálnych skutkových zisteniach vo vzťahu k sťažovateľovi, ale iba na údajnej „solistikovanosti trestnej činnosti, rozsiahlosti trestnej činnosti a finančnom zázemí“, ktoré podľa neho nemôžu byť dôvodom útekovej väzby.

Špecializovaný trestný súd podľa sťažovateľa navyše neodôvodnil existenciu útekovej väzby u sťažovateľa relevantnými konkrétnymi skutočnosťami vôbec a najvyšší súd len konštatoval, že „*Obvinený napriek tomu, že mu bola súdom uložená povinnosť oznámiť zmenu miesta bydliska túto si nesplnil opustil územie Slovenskej republiky a odcestoval do zahraničia. Uvedenú skutočnosť nepoprel a na svoju obhajobu neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by skôr uvedené zistenie o jeho konaní z hľadiska mu uloženej povinnosti zákonným spôsobom legalizovalo. Uvedené zistenie spolu s hrozbou uloženia vysokého trestu odôvodňuje obavu z možného konania obvineného uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. a na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že po návrate zo zahraničia sa dobrovoľne prihlásil na políciu. Týmito skutočnosťami je daný dôvod väzby obvineného Mgr. M. H. uvedený v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por...*

Toto tvrdenie najvyššieho súdu je však tendenčné a účelové...“

K tomu sťažovateľ poukazuje „*na významnejší moment, ktorý súvisí s existenciou, resp. neexistenciou dôvodov útekovej väzby, a to je skutočnosť, že som sa ihneď po návrate z dovolenky dobrovoľne prihlásil na príslušnom útvare policajného zboru..., pričom je pre neho nepochopiteľné, že „súdy túto konkrétnu skutočnosť vo svojich väzobných rozhodnutiach ignorujú, čo je ďalším dôvodom formálnosti a arbitrárnosti namietaných rozhodnutí...*“

Obdobne sťažovateľ dôvody, ktoré uviedli špecializovaný trestný súd a najvyšší súd, považuje za arbitrárne vo vzťahu k údajnej trestnej činnosti sťažovateľa a jeho obvinenie je založené len na výpovedi jedného svedka, preto považuje ustálenie existencie dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku „*za predčasné a irelevantné...*“.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je sťažovateľ toho názoru, že „*absencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu, ktorý sa mi kladie za vinu je bez akýchkoľvek pochybnosti spôsobilá založiť nezákonnosť a týmto momentom aj protiústavnosť mojej väzby...*

Opierajúc sa o svoju argumentáciu sťažovateľ v závere ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci takto rozhodol: „*Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25.10.2007 sp. zn. 4 Tost 31/2010 a uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 15.10.2010 sp. zn. Tp 86/2010 bol porušený článok 17 ods. 2 a 5, článok 46 ods. 1, článok 49 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj článok 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25.10.2010 sp. zn. 4 Tost 31/2010 v spojitosti s uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 15.10.2010 sp. zn. Tp 86/2010, sa zrušujú a prikazuje sa Špecializovanému trestnému súdu, aby Mgr. M. H. neodkladne prepustil z väzby na slobodu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03). O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť aj vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov (I. ÚS 110/02).

Vychádzajúc z petitu sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 31/2010 z 25. októbra 2010 a špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 a čl. 49 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru *každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.*

Z obsahu sťažnosti, ako aj z jej príloh ústavný súd zistil, že proti sťažovateľovi bolo vedené väzobné trestné stíhanie „*pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a b c) Trestného zákona...*“, ktoré je aj predmetom namietaného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ bol vzatý do väzby na základe rozhodnutia špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

1. V rámci samotného predbežného prerokovania sťažnosti prihliadal ústavný súd najprv na vymedzenie jeho právomoci vymedzenej v čl. 127 ods. 1 ústavy. Označené ustanovenie limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej

moci princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Uvedený princíp sa nepochybne týka aj prípadov, v ktorých sa sťažovateľ pred súdom môže domáhať ochrany svojich základných práv alebo slobôd využitím opravných prostriedkov, ktoré im na tento účel dáva k dispozícii zákon (príslušný procesný predpis).

V danej veci sa sťažovateľ mohol ochrany svojich označených práv podľa ústavy a dohovoru vo vzťahu k uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010 domáhať využitím opravného prostriedku – sťažnosti (§ 83, § 185 až § 195 Trestného poriadku), o ktorej rozhodoval najvyšší súd. Tento súd konal s plnou jurisdikciou, keďže v jeho právomoci bolo skúmať a posúdiť všetky skutkové aj právne otázky relevantné na rozhodnutie v danej veci, preskúmať správnosť a zákonnosť nielen napádaného rozhodnutia špecializovaného trestného súdu, ale aj jeho procesného postupu, ktorý vydaniu napádaného uznesenia predchádzal. Najvyšší súd taktiež disponoval právomocou zrušiť rozhodnutie špecializovaného trestného súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie alebo jeho sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnuť [§ 194 ods. 1 Trestného poriadku].

Sťažovateľ vo vzťahu k napádanému uzneseniu disponoval dostupným a účinným prostriedkom nápravy v záujme účinnej ochrany svojich základných práv priamo v konaní pred všeobecnými súdmi podľa ustanovení Trestného poriadku a pred právomocou ústavného súdu tu existoval iný súd (najvyšší súd), ktorý bol v prvom rade povinný zabezpečiť ochranu sťažovateľovým právam.

Na základe už uvedených skutočností ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného postupu a uznesenia špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 86/2010 z 15. októbra 2010 v súvislosti

s rozhodovaním o jeho vzatí do väzby odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 115/07 a III. ÚS 19/2011).

2. V ďalšej časti sa ústavný súd zaoberal preskúmaním postupu a sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 13/2009 z 19. augusta 2009.

Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým jednotlivец je pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, II. ÚS 151/09).

A. V súvislosti s námietkou o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu pri rozhodovaní o väzbe je potrebné poznamenať, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru.

Citované články upravujú zásahy súdneho konania a spravodlivého rozhodovania a zásadne sa nevzťahujú na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05). Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde at al v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71–77 etc.).

Aj pokiaľ ide o vzťah ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana

zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 68/08 z 18. marca 2008 a v ňom citovaná judikatúra).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu o jeho vzatí do väzby, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahuje. Ochrana základných práv a slobôd v súvislosti s rozhodovaním o vzatí konkrétnej osoby do väzby, t. j. s rozhodovaním o osobnej slobode fyzickej osoby (zákonnosť väzby), spadá (*ratione materiae*) pod ustanovenia čl. 17 ústavy a pod ustanovenia čl. 5 dohovoru, ktoré obsahujú základné hmotné a tiež procesné atribúty osobnej slobody vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (obdobne pozri III. ÚS 135/04, III. ÚS 108/06) a väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť ani k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru a ani čl. 46 ods. 1 ústavy, aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach najmä čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy.

Keďže neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu prvostupňového súdu o vzatí do väzby a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

B. Ústavný súd tiež v súvislosti s ďalšou časťou sťažnosti konštatuje, že nemá právomoc preskúmať námietky sťažovateľa smerujúce k absencii príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom najvyššieho súdu a čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, keďže v súvislosti s právom byť vzatý do väzby a zostať vo väzbe iba na základe zákonného stíhania podľa Trestného zákona mal možnosť tieto okolnosti sťažovateľ namietať najmä

v konaní pred špecializovaným trestným súdom, v ktorom sa rozhodovalo o jeho vzatí do väzby 15. októbra 2010, pričom jednotlivé hmotnoprávne a procesné záruky tohto konania sú obsiahnuté najmä v čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavný súd preto odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti sťažnosť aj v časti namietaného porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

C. Napokon sa ústavný súd zaoberal namietaným porušením základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu k čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru vyplýva, že osoba vo väzbe je oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú predpokladom na jej „zákonnosť“, pričom požiadavka preskúmania hmotných podmienok väzby zahŕňa povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, alebo prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (pozri III. ÚS 38/01, III. ÚS 79/02 a III. ÚS 135/04).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí mať charakter súdneho konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby v konkrétnom prípade (napr. rozsudok vo veci Assenov a iní c. Bulharsko z 28. októbra 1998, rozsudok vo veci Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000).

Neexistenciu dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku sťažovateľ namietal prostredníctvom svojho obhajcu v sťažnosti napísanej 19. októbra 2010. V písomnom odôvodnení sťažnosti uviedol, že trestné činy, pre ktoré bolo voči nemu vznesené obvinenie, nespáchal, a preto dôvody väzby u neho nie sú dané. Poukázal v nej na čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a zdôraznil, že väzba ako zabezpečovací inštitút nemá sankčnú povahu ani výchovné poslanie a nesmie byť prostriedkom na uľahčenie trestného stíhania. Upriamil pozornosť na materiálne a formálne podmienky väzby, ktoré

pre kladné rozhodnutie o väzbe musia byť splnené súčasne a ktoré vo vzťahu k jeho osobe splnené nie sú. Podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie arbitrárne, pretože nie je založené na žiadnych konkrétnych skutočnostiach, ktoré by odôvodňovali čo i len jeden z dôvodov, pre ktoré bol vzatý do väzby. Skutočnosti, ktoré v napadnutom rozhodnutí uvádza súd, sú ničím nepodloženými domnienkami a hypotézami. V závere sťažnosti žiadal, aby najvyšší súd „*napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho z väzby na slobodu...*“.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 31/2010 z 25. októbra 2010 sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 11. októbra 2010 zamietol, pretože nebola dôvodná.

Najvyšší súd k tomu dospel po opísaní týchto rozhodujúcich skutočností:

„Proti Mgr. M. H. a spol. sa na podklade uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite z 5. októbra 2010, sp. zn. ČVS: PPZ-69/BOK-B2-2009 MH, vedie trestné stíhanie a bolo voči nemu vznesené obvinenie v bode 1/ pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a v bode 4/, pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, ods. 4 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák., ktoré mal spáchať na tom skutkovom základe, že 1/ obvinení T. H., Z. P., J. D., B. V., M. A. a R. Z. sú členovia zločineckej skupiny, ktorá bola založená v B. približne v roku 2005 s cieľom najmä na území B. páchať rôznu trestnú činnosť, zameranú predovšetkým na nelegálne prevody nehnuteľností, pričom ich činnosť... podporovali ju zadovážením a poskytovaním informácií, dokumentov z dedičského konania, zahraničných pasov, príprave dokumentov potrebných na prevody a ingerencie na Správe katastra pre m. Slovenskej republiky B.... obvinení D. A., Mgr. M. H., V. L. a G. J.,

4/ na nezistenom mieste a v presne nezistenom čase začiatkom roka 2007 obvinený D. A. oboznámil obvineného Mgr. M. H. a obvineného V. L., že v katastrálnom území R. sa nachádzajú pozemky vo vlastníctve A. S..., približne 40 hektárov v extraviláne a približne 40 árov v intraviláne mestskej časti, o ktoré má záujem, avšak poškodený je v kóme v sanatóriu v R. a legálnou cestou nie je možné ich získať, a preto ich požiadal, aby nejakým spôsobom zabezpečili, aby si on mohol kúpiť pozemky, na ktorých stoja stavby v jeho vlastníctve, za čo

im vyplatí polovicu z plánovaného úveru, a oni si ďalej môžu vo svoj prospech previesť ostatné pozemky poškodeného, z čoho chce podiel 20 %, neskôr obvinený Mgr. M. H. a obvinený V. L. v kancelárii spol. T., s. r. o., v B. navrhli obvinenému J. D., obvinenému B. V., obvinenému M. A. a obvinenej G. J., aby nejakým spôsobom zabezpečili prevod pozemkov po cudzom štátnom príslušníkovi, ktorý je v kóme, na obvineného D. A. a zlegalizovali ich...

Najvyšší súd ďalej citoval z ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a k dôvodom väzby tiež uviedol, že «Dôvodnosť podozrenia, že obvinený Mgr. M. H. (ďalej aj „obvinený“) sa dopustil konania, pre ktoré je trestne stíhaný (materiálna podmienka väzby) v súčasnom štádiu trestného stíhania vyplýva z výpovede obvineného J. D. Menovaný vo svojej výpovedi uviedol, že s obvineným a s inými osobami sa v roku 2007 stretol v sídle spoločnosti T. Na tomto stretnutí obvinený... hovoril o tom, že sa pozná so starostom obce R. obvineným D. A., ktorý ho požiadal, aby využil svoje známosti na nelegálne nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemkom nachádzajúcim sa v extraviláne a intraviláne uvedenej obce, pretože zákonným spôsobom tieto získať nebolo možné. Za ich získanie mali prisľúbené pozemky od neznámych vlastníkov podľa vlastného výberu, ktoré by im obvinený D. A. ako starosta obce prideliť. Podľa obvineného... mal obvinený V. L. k tomu dodať potrebné doklady a obvinená G. J. mala zabezpečiť veci na katastrálnom úrade. Obvinený... ich na stretnutí tiež informoval o megaprojektoch, ktoré sa v budúcnosti v uvedenej lokalite mali realizovať a s tým súvisiacim vysokým nárastom cien pozemkov. Rozhovor bol aj o vyhliadkach ďalšej spolupráce s obvineným D. A. Obvinený J. D. tiež uviedol, cez ktorú osobu bol Mgr. M. H. informovaný o podmienkach del'by zisku z trestnej činnosti, ktoré označil za relatívne dobré a povedal, aby bola vec zrealizovaná. Menovaný bol informovaný aj o spôsobe nelegálneho prevodu vlastníctva pozemkov patriacich A. S. a mal tak o veci dostatočný prehľad. Prospech obvineného na zisku z trestnej činnosti bol dohodnutý na dvadsaťpäť percent...

Z obsahu predloženého procesného spisu vyplýva, že Okresný súd Bratislava I uznesením z 15. decembra 2008, sp. zn. 0 Tp 584/2008 na podklade § 81 ods. 1 Tr. por. prijal peňažnú záruku a obvineného... prepustil z väzby na slobodu. Zároveň mu uložil

povinnosť orgánom činným v trestnom konaní a po prípadnom podaní obžaloby súdu oznámiť zmenu miesta bydliska.

Obvinený má trvalé bydlisko v B., ktorá je uvedená v citovanom uznesení okresného súdu. Až pri výsluchu v posudzovanej veci pri rozhodovaní sudcu o väzbe obvineného obvinený uviedol, že prespáva v S., kde má prechodné bydlisko. Zo záznamu vyšetrovateľa z 5. októbra 2010 možno zistiť, že obvinený sa v mieste trvalého bydliska nenachádzal, a preto mu uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia nemohol doručiť. Neznáma žena, ktorá po zazvonení otvorila dvere im oznámila, že pán H. starší, ktorý býva v tomto byte je chorý a nemôže prísť dole k vchodovej bráne a jeho syn Mgr. M. H. sa tam dlhodobo nenachádza.

Obvinený napriek tomu, že mu bola súdom uložená povinnosť oznámiť zmenu miesta bydliska túto si nesplnil, opustil územie Slovenskej republiky a odcestoval do zahraničia. Uvedenú skutočnosť nepoprel a na svoju obhajobu neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by skôr uvedené zistenie o jeho konaní z hľadiska mu uloženej povinnosti zákonným spôsobom legalizovalo. Uvedené zistenie spolu s hrozbou uloženia vysokého trestu odôvodňuje obavu z možného konania obvineného uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že po návrate zo zahraničia sa dobrovoľne prihlásil na políciu. Týmito skutočnosťami je daný dôvod väzby obvineného... uvedený v § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Pokiaľ ide o dôvod tzv. preventívnej väzby najvyšší súd... poukazuje na to, že pohnútkou konania (v podstate sprostredkovateľskej a organizačnej činnosti), ktorého sa mal obvinený... dopustiť, mal byť nezanedbateľný finančný zisk z prevodov pozemkov nachádzajúcich sa v lukratívnej mestskej časti B. vo veľkej výmere a hodnote. Do konania, pre ktoré je obvinený stíhaný mal byť zapojený ešte ďalší počet doposiaľ nezistených osôb, ktoré z pozície svojho pracovného zaradenia mali na trestnej činnosti participovať a umožniť jej spáchanie. Zistené okolnosti prípadu, za ktorých sa mal obvinený dopustiť konania, ktoré sa mu kladie za vinu odôvodňujú obavu, že obvinený na slobode bude v páchaní trestnej činnosti pokračovať s cieľom dosiahnuť finančný zisk. Navyše skutočnosť, že obvinený... je trestne stíhaný v inej trestnej veci, kde bol z väzby prepustený na kauciu z hľadiska hodnotenia osoby páchatela posilňuje obavu, že po prepustení na slobodu by mohol pokračovať v trestnej činnosti.

Pre vzatie obvineného do väzby musia byť súčasne splnené materiálna a aspoň niektorá z formálnych podmienok väzby. V posudzovanom prípade boli splnené materiálne ako aj formálne podmienky väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por., a preto rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie je správne a zákonné.

U obvineného... sú teda dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. Najvyšší súd písomný sľub obvineného vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu nepovažoval za dostatočný, a preto dospel k záveru, že zákonné podmienky na jeho prijatie nie sú splnené.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia».

Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľovi existovalo dôvodné podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti a záver najvyššieho súdu o existencii dôvodu väzby bol dostatočne individualizovaný a dôvodnosť ďalšieho trvania sťažovateľovej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku na základe uvedených zistení nemožno považovať za arbitrárnu alebo zjavne nepodloženú, ako to tvrdí sťažovateľ vo svojej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Hoci všeobecné súdy mali „údajnú trestnú činnosť preukázanú iba výpoveďou obvineného J. D.,“ čo sťažovateľ spochybňuje, ústavný súd nemá žiadny dôvod v súčasnosti na prehodnocovanie jeho záverov, keďže trestné konanie ďalej pokračuje a ústavný súd po preskúmaní uvedeného uznesenia najvyššieho súdu (ale aj špecializovaného trestného súdu) je toho názoru, že existenciu zákonných dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku všeobecné súdy riadne odôvodnili a ich zistenia, dôvody a závery neodporujú zásadám právnej a formálnej logiky a nevykazujú ani znaky zjavnej jednostrannosti, arbitrárnosti a svojvôle.

Ústavný súd preto nemohol tieto skutočnosti prehliadnúť, hoci medzičasom už bol sťažovateľ z väzby navyše aj prepustený na základe uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 37/2010 z 5. januára 2011, ktorým prijal písomný sľub sťažovateľa a uložil mu dohľad probačného a mediačného úradníka, čím nahradil jeho väzbu z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Týmto rozhodnutím súčasne najvyšší súd zrušil rozhodnutie špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 86/2010 zo 17. decembra 2010,

ktorým jeho žiadosť o prepustenie z väzby z 23. novembra 2010 opätovne zamietol a ktorým rozhodol okrem iného aj o zmene dôvodov väzby tak, že pretrvávajú dôvody väzby len podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Keďže však ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil, že by účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v uvedenej namietanej veci neboli zlučiteľné so sťažovateľom označenými právami podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ napokon videl porušenie čl. 49 ústavy v tom, že v jeho prípade bol vzatý do väzby napriek tomu, že „*nebola splnená podmienka zákonného dôvodu trestného stíhania*“.

Čo sa týka namietaného porušenia čl. 49 ústavy, ústavný súd konštatuje, že aj v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená, a to bez ohľadu na skutočnosť, že v danej trestnej veci príslušný súd ešte nerozhodoval o vine ani o treste. Článok 49 vyjadruje jeden z princípov právneho štátu, požiadavku zákonnosti v trestnom práve a vymedzuje podmienky trestnej zodpovednosti a požiadavku presného zákonného vymedzenia druhu a intenzity trestných sankcií. Podľa ustanovenia tohto článku len Národná rada Slovenskej republiky môže zákonom stanoviť, čo je trestný čin, aké sú podmienky trestnej zodpovednosti a aký trest a za akých podmienok je možné za spáchanie trestného činu uložiť. Trestný zákon musí obsahovať uzavretý katalóg trestných činov a uzavretý katalóg trestov, a súčasne zákaz analógie v neprospech páchatel'a, čím štát stanovuje zákonné limity pre obmedzenie základných práv a slobôd občanov (obdobne napr. II. ÚS 241/06).

Ústavný súd konštatuje nemožnosť porušenia základných práv a slobôd všeobecnými súdmi tak, ako to namieta sťažovateľ, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011